

Sunndal Næringssselskap AS (SUNS)

Strategiplan 2023-2026

«SUNS skal gjøre vår region til

Norges beste sted å etablere og drive næringsvirksomhet»

Innhold

Forord	4
Status, planverk og statistikk	5
Eiere og formål	5
Styre og administrasjon	5
Førende planverk og hoveddrømmer for virksomheten i SUNS	5
Kommuneplan Sunndal kommune 2020-2030, Samfunnsdelen	6
Næringsplan for Sunndal kommune 2022-2025	6
Tjenestekjøpsavtale mellom Sunndal kommune og SUNS	7
hoppid.no-kontor	7
Kort om Sunndal	7
Folketall og areal	7
Næringsstruktur	7
Nøkkeltall for Sunndal	8
Sunndal kommunes utfordringer med særlig betydning for næringslivet	9
SWOT-analyse og kartlegging	10
SWOT-analyse Sunndal	10
SWOT-analyse SUNS	12
Bedriftsbesøk med kartlegging	12
Strategi	13
Samarbeid for et attraktivt Sunndal	13
Strategiske satsningsområder	14
1. Næringsutvikling	15
MÅL 1.1. Etableringer på næringsarealene i kommunen.	15
MÅL 1.2. Gjennomføre en mulighetsanalyse for nye næringsareal i Sunndal	15
MÅL 1.3. Videreutvikle eksisterende næringsliv	16
2. Attraktivitet	16
MÅL 2.1. Gjøre Sunndalsamfunnet mer synlig og attraktivt nasjonalt og internasjonalt. .	17
MÅL 2.2. Bistå i videreutvikling av en bærekraftig reiselivsnæring	17
MÅL 2.3. Bidra i arbeidet for å styrke utdanningstilbudet i Sunndal og regionen	18

MÅL 2.4. Flere arbeidsplasser innenfor kreative næringer.	18
MÅL 2.5. Regional gründersatsing og næringsutvikling.....	18
MÅL 2.6. Samfunnsutvikling.....	18
3. Bærekraft	19
MÅL 3.1. Øke kompetansen om innovasjon, FoU og virkemiddelapparatene i et bærekraftperspektiv	19
MÅL 3.2. Utvikle potensialet som ligger i statusen som Nasjonalparkkommune	19
MÅL 3.3. Vurdere smartby-satsing i kommunen i tråd med næringsplanen.....	20
Overordnet strategiplan for SUNS 2023-2026 på en side.....	20

Forord

Strategiplanen for SUNS for perioden 2023-2026, skal styrke selskapets posisjon og evne til å bistå næringslivet med utviklingsarbeid og verdiskaping.

Basert på innspill fra næringsliv, kommune og andre, viser strategiplanen hvordan SUNS skal arbeide med næringsutvikling frem mot 2026. Dette er ikke en plan for hvordan bedrifter skal utvikle seg, men en plan som viser muligheter og potensiale for en ønsket fremtid, og hvordan SUNS kan bidra og legge til rette for bærekraftig vekst og utvikling i Sunndal.

Strategiplanen konkretiseres gjennom handlingsplaner og årshjul. Forretningsplan for selskapet er et eget dokument.

Strategiplanen for SUNS vedtas av styret i selskapet.

Styret og administrasjonen har arbeidet med ny strategi siden september 2022, og har vært behandlet i styret 14.09.22, 17.10.22, 21.11.22, 13.02.23, 14.02.23, 23.05.23 og 23.06.23.

Sunndalsøra 23. juni 2023.

Siri Sande, styreleder

Torstein Ottøm, nestleder

Oddveig Gikling-Bjørnå, styremedlem

Stig-Rune Andreassen, styremedlem

Kjell Arne Nerland, styremedlem

Tove-Lise Torve, daglig leder

Status, planverk og statistikk

Eiere og formål

SUNS ble etablert av Sunndal kommune og lokalt næringsliv i 1987.

I 2022 kjøpte Sunndal kommune ut de andre eierne, og eier nå 100 prosent av aksjene i SUNS.

Selskapets aksjekapital er på kr 307.000,- fordelt på 307 aksjer pålydende kr 1.000,-.

Vedtektene § 3 sier følgende om selskapets formål:

Selskapets formål er å arbeide for å fremme næringslivet i Sunndal kommune. Det skal skje ved å bidra til etableringer av ny virksomhet og utvikling av eksisterende virksomhet ved bruk av de økonomiske midlene selskapet rår over.

Styre og administrasjon

Ifølge vedtektene skal styret bestå av fem medlemmer. Vedtektene fastslår at det er ønskelig at næringslivet er godt representert. Videre slås det fast at styrets oppgaver er å realisere de forventningene, bedriftsfilosofien og hovedmålene som eieren har anvist. Styret skal sette opp delmål, legge opp strategier, fremskaffe det nødvendige materiale for eieren og utøve styring gjennom det enkelte driftsår.

Selskapet har i dag tre fast ansatte.

Førende planverk og hovedrammer for virksomheten i SUNS

[Fylkesplanen for bærekraftsfylket Møre og Romsdal 2021-2024](#) er førende for all virksomhet i Møre og Romsdal, og beskriver hvordan vi i felleskap kan løse de store samfunnsutfordringene sammen. Fylkesplanen er bygd opp rundt FNs bærekraftsmål og de tre bærekraftdimensjonene klima- og miljø, sosial og økonomisk bærekraft.

Hovedrammene for virksomheten til SUNS er fastsatt i Sunndal kommunes planverk gjennom Kommuneplan Sunndal kommune 2020-2030, Samfunnsdelen, og Næringsplanen for Sunndal kommune 2022-2025.

I tillegg beskriver de årlige tjenestekjøpsavtalene mellom Sunndal kommune og SUNS hovedrammene for tjenestene SUNS gjennomfører på vegne av kommunen, inkludert grunnfinansieringen av selskapet.

Kommuneplan Sunndal kommune 2020-2030, Samfunnsdelen

[Kommuneplan Sunndal kommune 2020-2030, Samfunnsdelen](#), er det overordnede og førende plandokumentet for ønsket utvikling i Sunndal kommune fram mot 2030.

Mål 1 i planen er:

«En attraktiv og mangfoldig kommune med stabilt folketall rundt 7.000 innbyggere i 2030».

Prioriterte strategier for å nå målet er

- Legge til rette for trivsel, integrering og inkludering i samarbeid med næringsliv og frivillige.
- Markedsføre og framsnakke Sunndal som en god kommune å bo og arbeide i.

Mål 2 i planen er:

«Bærekraftig og variert næringsliv – opprettholde en høy arbeidsplassdekning og rundt 3.800 arbeidsplasser i 2030».

Prioriterte strategier for å nå målet er

- Satse på regionalt samarbeid for å sikre eksisterende og utvikle nye arbeidsplasser.
- Bidra til realisering av Todalsfjordprosjektet.
- Styrke Sunndal som helårs reisemål under paraplyen Fossenes rike.

Næringsplan for Sunndal kommune 2022-2025

[Næringsplan for Sunndal kommune 2022-2025](#) er førende for næringsarbeidet i kommunen, inkludert virksomheten for SUNS.

Næringsplanen har fire hovedsatsningsområder:

1. Kommunen som tjenesteyter
2. Todalsfjordprosjektet
3. En attraktiv og mangfoldig kommune
4. Et bærekraftig og variert næringsliv

Planen er delt i to – en tekstdel som forteller om en prioritert satsing for planperioden, og en handlingsdel (tiltaksplan) som gir de konkrete tiltakene. Handlingsdelen skal rulleres hvert år.

- I tekstdelen fastslås det at **Sunndal kommune er eier av SUNS, og at SUNS skal være utførende med tanke på en del næringsarbeid og rådgivning.**
- I tiltaksplanen står det at **nærings- og tiltaksarbeid, inkl. entreprenørskap og reiseliv, skal utføres av SUNS.**

FNs bærekraftsmål er lagt som premiss for næringsplanen.

Tjenestekjøpsavtale mellom Sunndal kommune og SUNS

Etter at Sunndal kommune ble eneaksjonær i 2022, inngås det en årlig tjenestekjøpsavtale mellom Sunndal kommune og SUNS gjennom anskaffelsesregelverkets unntak for utvidet egenregi, jf. Anskaffelsesforskriften § 3-1. Avtalen skisserer hvilke oppgaver Sunndal kommune forventer SUNS skal løse og gjennomføre på vegne av Sunndal kommune. Tjenestekjøpsavtalen definerer også en grunnbevilgning som skal finansiere gjennomføring av oppgaver og drift av selskapet.

Hovedpilarene i tjenestekjøpsavtalen er at Sunndal kommune vil bruke SUNS som sin førstelinjetjeneste i etablerer- og bedriftsrådgivning, entreprenørskapsarbeid (kommune, skole, næringsliv) og reiselivsarbeid.

Anskaffelsesforskriften § 3-1 innebærer at minimum 80 prosent av inntektene i selskapet **skal** komme fra Sunndal kommune. Det betyr at selskapet maksimalt kan hente inntekter fra andre aktører som utgjør inntil 20 prosent av selskapets omsetning.

hoppid.no-kontor

Møre og Romsdal fylkeskommune, Innovasjon Norge og Fylkesmannen i Møre og Romsdal (nå Statsforvalteren) har inngått en partnerskapsavtale med Sunndal kommune om førstelinjetjeneste for nyetablerere, som i praksis utgjør hoppid.no-kontoret i Sunndal. Sunndal kommune har skrevet avtale med SUNS som utøvende aktør for drift av hoppid.no-kontoret. Møre og Romsdal fylkeskommune bevilger årlig en sum til avklaringsmidler til hoppid.no-kontorene i fylket for avklaring av forretningsideer. Midlende overføres til SUNS som forvalter midlene i tråd med retningslinjene fra fylkeskommunen. Rådgiverne i SUNS skal være sertifiserte hoppid.no-rådgivere.

Kort om Sunndal

Folketall og areal

Sunndal kommune har rundt 7 000 innbyggere hvorav ca. 4 000 bor i kommunesenteret Sunndalsøra. Med et areal på 1 712 km² er Sunndal den største kommunen i fylket i utstrekning. Vi har en storslått natur med høye fjell, fjorder og flere dalbunner hvor Sunndalen er hoveddalføre. Kommunen består av 58 % utmark, 12 % skog og 1,3 % dyrka mark. Om lag 67 % av kommunens areal er vernet etter naturvernloven og 1/3 av Dovrefjell–Sunndalsfjella nasjonalpark ligger i Sunndal (kilde: [nettsiden til Sunndal kommune](#)).

Næringsstruktur

Sunndal er en industri- og handelskommune hvor vel 40 % er sysselsatt i sekundærnæringen (industri, kraft/vannforsyning og bygg/anlegg). Tilsvarende andel er sysselsatt i tertiærnæringen, først og fremst innen varehandel og offentlig tjenesteyting.

Hydro Sunndal er det største aluminiumsverket i Europa og den største arbeidsplassen i Sunndal kommune med rundt 700 ansatte. Kommunen har også et relativt stort forskningsmiljø både ved Hydro og ved Institutt for Akvakulturforskning AS (kilde: [nettsiden til Sunndal kommune](#)).

Nøkkeltall for Sunndal

Kilder: [SSB](#) og [Fylkesstatistikken 2022](#) (FS):

Innbyggere per 4. kvartal 2022 (SSB):	7110	Forventet innbyggertall 2030: 6642 Forventet innbyggertall 2050: 6108
Arbeidsplasser per 4. kvartal 2021 (FS):	3471	4. kvartal 2020: 3664 (FS 2021) 4. kvartal 2019: 3604 (FS 2020) 4. kvartal 2018: 3746 (FS 2019) 4. kvartal 2017: 3794 (FS 2018)
Arbeidsplassdekning per 4. kvartal 2021 (FS):	104%	4. kvartal 2020: 105,3% (FS 2021) 4. kvartal 2019: 106,0% (FS 2020) 4. kvartal 2018: 107,9% (FS 2019) 4. kvartal 2017: 110,8% (FS 2018)

Ifølge fylkesstatistikken er det de siste fem årene flere hundre mennesker som daglig pendler inn til Sunndal for å arbeide. Sunndal er per 4. kvartal 2021 den femte største innpendlerkommunen i Møre og Romsdal. Det at Sunndal har et arbeidsplassoverskudd er et godt utgangspunkt for å få flere til å bosette seg i Sunndal.

[Eksportmeldingen 2022](#) (Menon Economics), viser at Sunndal er den nest største eksportkommunen i Møre og Romsdal (petroleum er holdt utenfor):

1. Ålesund 17,7 milliard kroner
2. Sunndal 15,0 milliard kroner
3. Ulstein 5,1 milliard kroner

Om man på landsbasis fordeler eksporttallene i den enkelte kommune per sysselsatt i den respektive kommune, kommer Sunndal på 2. plass, og er den eneste kommunen fra Møre og Romsdal blant topp fem.

Sunndal kommunes utfordringer med særlig betydning for næringslivet

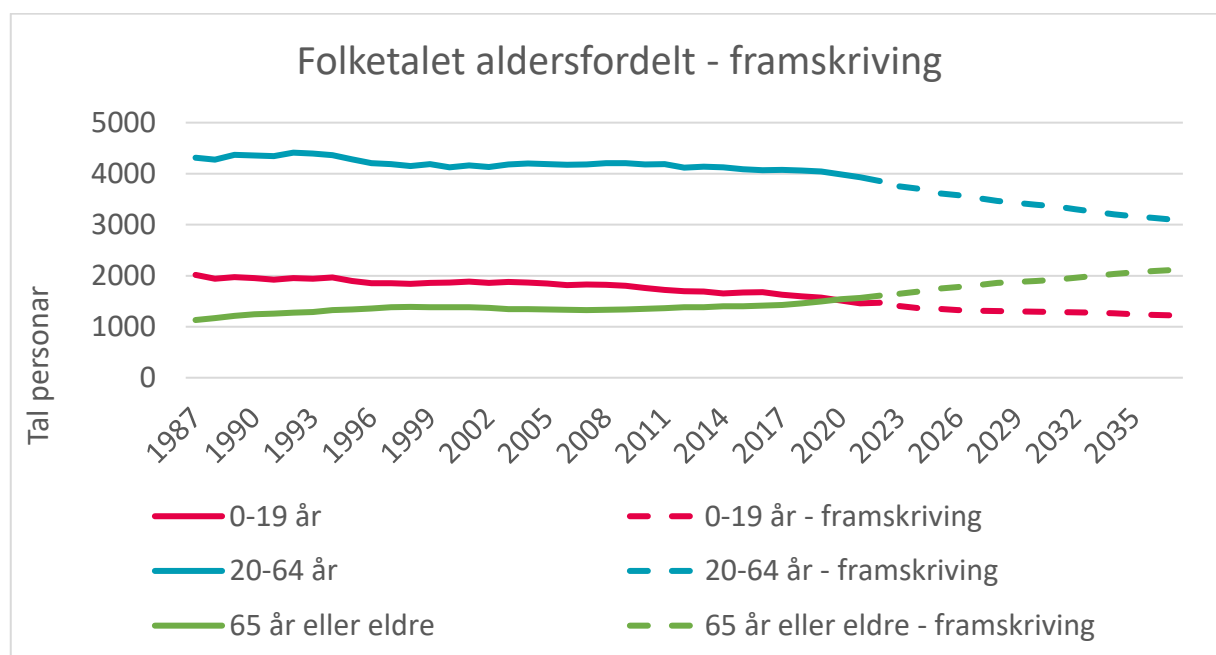
Over år har hovedtrenden vært at innbyggertallet i Sunndal er synkende. I tillegg går gjennomsnittsalderen opp, mens fødselstallene går ned. Dette innebærer at antall yrkesaktive blir færre. Dette er lik trenden i de fleste distriktskommuner.

En konsekvens av at antall yrkesaktive går ned, er at næringsliv og offentlig virksomhet opplever utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig arbeidskraft.

Næringslivet opplever at utdanningstilbudet i regionen ikke er tilstrekkelig tilpasset næringslivets behov. Dette gjelder både videregående opplæring og høyere utdanning, samt etter og videreutdanning.

Liten tilgang på ledig næringsareal er en kritisk faktor både for evt. nyetableringer og utvidelse av eksisterende virksomheter.

632 færre i arbeidsfør alder i 2030 (SSB):

SWOT-analyse og kartlegging

SWOT-analyse Sunndal

Styret har gjennomført en SWOT-analyse for Sunndal.

Styrker	Svakheter
<p>Beliggenhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tilgang til sjø – båtfrakt (Roro-kai) • Tilgang på vakker natur og naturressurser • Trafikknutepunkt på den indre akse Ålesund-Molde-S.øra (fv 62)-Trondheim og akse Kristiansund-S.øra-Oppdal (rv 70) <p>Industri, næringsliv og handel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hjørnesteinsbedriften Hydro • Forskningsmiljø – Nofima og Hydro m.fl. • Industri teknologisk satsning – Storvik, Hycast, Hydro • Sterk industrikompetanse • Kostnadseffektiv tilgang på kraft • Solid næringsliv med variasjon og høy grad av sysselsetting • Tilgjengelig areal • Høyteknologisk næringsliv • Økt samarbeid med VGS, Newton og industribedriftene (lærling prosjektet) <p>Turisme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laksefiske • Fjellturer • Toppturer • Fossenesrike • Arrangementer – Lady Arbuthnott <p>Lokale fordeler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sentrum for kreativitet og kultur • Sterk kulturskole • Sterk tilhørighet • Gode oppvekstvilkår i trygt nærmiljø • Lav arbeidsledighet • Stabil arbeidskraft • Fornybar energi 	<p>Beliggenhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dårlig veistandard inn og ut av kommunen • Stor kommune i utstrekning – store avstander <p>Næringslivet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lite synlig regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Fokus på lokalt marked. • Avhengig av noen få bedrifter • Lite investeringslyst og lite idealisme • Mangler kompetanse på forretningsmessig metodikk • Lite spennende jobber og få utskiftninger • Lite tilgang på næringsarealer <p>Attraksjonskraft</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manglende attraksjonskraft i forbindelse med rekruttering/ tilflytting av yngre. • Lite kjennskap til lokale muligheter for «utenforstående». • Manglende studentliv • Folketomt bygdesenter • Mangler «primus motor» bedrifter som får folk hit • Laksefiske er midlertidig stoppet grunnet gyrobehandling • Lite tilgjengelig boligareal i sentrum <p>Innovasjon, nyskaping og bærekraft</p> <ul style="list-style-type: none"> • Manglende kunnskap og kompetanse på bruk av virkemiddelapparater. • Generelt lite søkelys på innovasjon, bærekraft og bruk av ny teknologi innenfor enkelte næringsområder

Muligheter	Trusler
<p>Samfunnstrender</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt fokus på kompetanse og utvikling • Være en offensiv næringskommune • Tilgjengeliggjøre næringsareal, det skal være lett å etablere seg og finne mulig lokalisering • Attraktive boligområder • Økt fokus på vekstnæringer • Fremtidens arbeidsbehov • Globalisering og tørre å tenke stort <p>Samarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt fokus på samarbeid på tvers av kommunegrensene i regionen og innad i kommunen • Økt fokus på nasjonal synlighet, deltakelse i nettverk • Økt samarbeid med VGS <p>Turisme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Økt synlighet nasjonalt og internasjonalt • Reismålsutvikling – Vinnutrappa, den gamle jernbanetraséen m.fl. • Bedre merking av attraktive fasiliteter: Flåøya, Halskammen, Varhaugen, Flaggnuten, Vassdalen, Vettamyra, Vettafjellet osv. • Laksefiske når Driva er friskmeldt • Bedriftsbesøk med Hydro og Statkraft som foregangsbedrifter • En solid markedsføringsstrategi på tvers av kommunen og aktuelle aktører <p>Bærekraft og innovasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innovasjon og bruk av virkemiddelapparatet • Utforske muligheter som fins for mer bærekraftig bruk av overskuddsenergi og varme • Videreforedling av kraftressurser/råvarer <p>Kompetanse og rekruttering</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygge opp kompetanse innen forskning, innovasjon og utvikling, samt bruk av virkemiddelapparat • Profesjonalisere kulturnæring <p>Infrastruktur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Todalsfjordprosjektet • Tilgjengeliggjøre næringsareal • Muligheter for nye incentivordninger for nyetablerere • Miljøvennlig kraft, utnytte regionens fortrinn innen kraftkrevende industri 	<p>Konkurransen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurransen på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå • Regionale konflikter – fellessykehuset • Lobbyvirksomhet <p>Næringslivet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Holdninger til og i lokalt næringsliv • Manglende yngre arbeidskraft og fagarbeidere • Internasjonale samfunnstrender • Attraktivitet • Samarbeidskonstellasjoner • Lite risikokapital, liten vilje til å satse • Lite synlig næringsliv • Tilrettelegging av utdanning mot næringslivets behov <p>Bærekraft og innovasjon</p> <ul style="list-style-type: none"> • For lite kunnskap om innovasjon og utvikling • Lite fokus på bærekraft og innovasjon • Digital infrastruktur <p>Lokale aspekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ukoordinert profilering og markedsføring av kommunen som en attraktiv bo- og arbeidskommune • Forgubbing av næringslivet • Unge flytter vekk • Unner ikke hverandre suksess

SWOT-analyse SUNS

Med utgangspunkt i dagens rammer for SUNS, og muligheten for videreutvikling av selskapet som verktøy for bedriftsrettet utviklingsarbeid i regionen, er det også utarbeidet en egen SWOT-analyse for Sunndal Næringssselskap AS.

	<i>Positivt</i>	<i>Negativt</i>
<i>Internt</i>	Styrker	Svakheter
	<ul style="list-style-type: none"> -eiere som satser på selskapet, både gjennom bruk, tildeling av oppgaver og økonomisk -et næringsliv som har behov for oss og ønsker å bruke oss -ivrige, kompetente og kreative ansatte med stor arbeidskapasitet -engasjert og aktivt styre -ansatte og styre med bredt nettverk -opplever at omgivelsene er positive til selskapet -godt arbeidsmiljø -bevisst forhold til arbeid med bærekraft 	<ul style="list-style-type: none"> -få ansatte, påvirker kapasiteten, kan gå ut over kvaliteten på det vi leverer, gjør oss sårbar ved f.eks. fravær og dersom noen slutter -begrensinger for hvor mye selskapet kan ta på seg av betalte oppdrag (jamfør tjenestekjøpsavtale Sunndal kommune), som igjen setter begrensinger for bl.a. hvor mange ansatte vi kan ha
<i>Eksternt</i>	Muligheter	Trusler
	<ul style="list-style-type: none"> -stor optimisme lokalt, mye positivt som skjer i næringsliv og lokalsamfunn -mange aktuelle arbeidsoppgaver og mye å ta tak i for å fremme en bærekraftig næringsutvikling i regionen -et sterkere regionalt samarbeid -evt. stifte et datterselskap som kan konkurrere i markedet uten å komme i konflikt med tjenestekjøpsavtalen med Sunndal kommune (vil gi økt inntjening) -evt. utrede et felles utviklingselskap for indre Nordmøre som oppfølging av erfaringene fra SuSu-arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> -greier ikke å levere forventet kvalitet på tjenestene våre -ikke tilstrekkelig kapasitet til å ta på oss oppdrag fra næringslivet -kortsiktig finansiering fra år til år gjennom årlige tjenestekjøpsavtaler med Sunndal kommune, mangler forutsigbarhet -prisgitt eiere som vil satse på selskapet (politikk)

Bedriftsbesøk med kartlegging

Administrasjonen i SUNS har brukt mye av etterjulsvinteren/våren 2023 på bedriftsbesøk, og har besøkt rundt 40 bedrifter. Dette har vært verdifullt for å få forståelse for hva næringslivet ser på som muligheter og utfordringer. Gjennom besøkene har SUNS fått innsikt i utfordringer i den enkelte bedrift, men også registrert en del fellesnevnerne for næringslivet generelt. I tillegg har næringslivet fått innsikt i hva SUNS kan bidra med i arbeidet med å videreutvikle sin virksomhet.

Hovedkonklusjonene fra besøkene kan oppsummeres i følgende punkt:

- Mange melder om betydelige utfordringer i å rekruttere arbeidskraft. Dette gjelder spesielt arbeidskraft med fagbrev.
- Deler av næringslivet melder også om at utdanningstilbudet i regionen ikke samsvarer med næringslivets behov. Det betyr at i tillegg til utfordringen med å rekruttere arbeidskraft, så er det enda vanskeligere å rekruttere arbeidskraft med riktig kompetanse.
- Flere sier de har mistet potensiell arbeidskraft pga. manglende barnehageplass eller mangel på bolig.
- Mange bedrifter tar sitt samfunnsansvar gjennom å gi mulighet til arbeidstakere som trenger tilrettelegging for å kunne være en del av arbeidslivet. Flere av bedriftene bruker denne muligheten til å rekruttere egne ansatte.
- Flere bedrifter har behov for å styrke kompetansen på business og bærekraft, da det vil være et betydelig konkurransefortrinn å kunne dokumentere at bedriften arbeider etter prinsipper om bærekraft. De fleste små og mellomstore bedrifter har ikke kapasitet til å arbeide med business og bærekraft på egen kjøp.
- De fleste bedriftene har tilstrekkelig areal tilgjengelig for sin virksomhet, men mangel på lagerplass er nevnt av en håndfull bedrifter.
- Mange av bedriftene peker på betydningen av å ha gode tjenester i kommunen. Flere peker på at de tror potensialet for å gjøre Sunndal mer attraktiv er stort, og at det må arbeides mer med dette.

Funnene ved bedriftsbesøkene er et viktig datagrunnlag for prioriteringene i strategiplanen for SUNS.

Strategi

Samarbeid for et attraktivt Sunndal

SUNS mener det er særlig tre kvaliteter som er viktig i arbeidet med å få flere til å bosette seg og arbeide i Sunndal. Alle tre handler om attraktivitet:

- bostedsattraktivitet
- bedriftsattraktivitet
- besøksattraktivitet

Skal man lykkes i arbeidet med å gjøre Sunndal mest mulig attraktiv, er det nødvendig med et sterkt og målrettet regionalt samarbeid mellom flere aktører som næringsliv, kommune, øvrig offentlig virksomhet, frivillig sektor og innbyggerne ellers.

Som kapitel 1.4. beskriver, står Sunndal kommune overfor store utfordringer. Hvordan skal vi lykkes med å fremme innbyggernes livskvalitet og bidra til verdiskaping og videreutvikling av næringslivet og regionen, samtidig som det tas hensyn til en bærekraftig utvikling som også hensyntar kommende generasjoners muligheter og behov?

Skal vi lykkes må det arbeides strategisk klokt, samtidig som vi må arbeide litt annerledes enn andre for å skille oss ut for å bli en mest mulig attraktiv kommune og region.

Dette er utgangspunktet for arbeidet med strategiplanen for SUNS i perioden 2023-2026.

Strategiske satsingsområder

Strategiplanen legger opp til en langsiktig mobilisering med en offensiv tilnærming for å møte de lokale og regionale hovedutfordringene. Strategiplanen må være gjennomarbeidet og forankret hos kommunen og næringslivet. Gjennom å sette mål og iverksette strategiske tiltak skal vi arbeide for å oppnå de langsiktige målene innenfor satsingsområdene. Ved slutten av planperioden skal SUNS ha hatt en aktiv rolle i å bidra til;

- **Næringsutvikling:** En bærekraftig industrikommune som er godt tilrettelagt for utvikling av eksisterende og nye etableringer.
- **Attraktivitet:** Et mangfoldig og inkluderende samfunn der det er attraktivt å bo, og med varierte og interessante arbeidsplasser.
- **Bærekraft:** Fremtidsrettet og bærekraftig kommune som forvalter sine ressurser i tråd med FNs bærekraftsmål.

Planperioden er for 2023 –2026, men planen med tilhørende tiltak skal evalueres og rulleres hvert år. Slik vil gjennomførte tiltak gå ut og nødvendige justeringer eller nye behov/tiltak inkluderes.

Forutsetninger

Skal SUNS lykkes med tiltakene i næringsplanen og strategiplanen må det ligge noen forutsetninger til grunn:

- SUNS må sikres finansiering og riktig kompetanse, herunder også vurdere etablering av et datterselskap i tråd med utredning fra KS-advokatene datert 10.02.23 (vedlegg 2).
- Sterkt søkelys på fellesskap og samarbeid på tvers av fagavdelinger, næringsliv og kommunegrenser.
- God involvering av næringsliv og innbyggere der det er relevant.
- Tett samhandling mellom kommunen og lokale næringslivsaktører.
- Bruke SUNS som ressurs for å følge opp satsingsområdene og de ulike målene og strategiene i kommuneplanens samfunnsdel og næringsplanen.
- Rammevilkår som gjør det mulig å følge opp målene og strategiene i næringsplanen.

Rammer

- SUNS skal utøve sin virksomhet innenfor satsningsområdene, og i tråd med selskapets visjon, virksomhetsidé, hovedmål og grunnverdier.
- SUNS skal arbeide aktivt for å realisere hovedmålene innenfor våre satsningsområder ved bruk av de virkemidler selskapet rår over på en kostnadseffektiv måte, og ved samhandling med Sunndal kommune, lokalt næringsliv, og aktuelle virkemiddelaktører.
- SUNS skal prioritere tiltak som skal oppfylle mål, strategier og tiltak som SUNS har ansvar for ifølge næringsplanen.
- SUNS skal være pådriver for og utvikler av prosjekt og tiltak som bygger opp under mål og strategier i næringsplanen og SUNS egen strategiplan, samt tilby tjenester av god kvalitet med konkurransedyktige vilkår.

1. Næringsutvikling

Det skal være enkelt å etablere seg i Sunndal, og det skal tilrettelegges for og stimuleres til å få nyetableringer lokalisert i kommunen. De lokale fortrinnene må i større grad synliggjøres og markedsføres. Samtidig er det viktig med tilrettelegging for videreutvikling av eksisterende næringsliv. Sunndal må ta en tydelig posisjon som en næringsvennlig, ambisiøs og konkurransedyktig kommune som tar arbeidet med bærekraft på alvor.

Dette skal gjøres ved å:

MÅL 1.1. Etableringer på næringsarealene i kommunen.

STRATEGI

- I samarbeid med Sunndal Næringsseidom AS (SNE) og andre eiendomsaktører utarbeide markedsføringsmateriale som viser fortrinnene og mulighetene som ligger i å etablere seg i Sunndal.
- Bidra med markedsføring av næringsarealene der det er hensiktsmessig.
- Ha god dialog og tett samhandling med lokalt/regionalt næringsliv, Møre og Romsdal fylkeskommune, investormiljøer og relevante aktører i virkemiddelapparatet.
- Være aktiv på relevante nasjonale og internasjonale arenaer og bygge nettverk.
- Være proaktiv og ivareta henvendelser angående nye næringsetableringer i Sunndal.
- Være proaktiv og ivareta henvendelser ved behov for nytt/mer areal hos eksisterende næringsliv.

MÅL 1.2. Gjennomføre en mulighetsanalyse for nye næringsareal i Sunndal.

STRATEGI

- I samarbeid med Sunndal kommune, SNE og andre eiendomsaktører gjennomføre en mulighetsanalyse for nye næringsareal i Sunndal. Viktig da det er knapt med tilgjengelig regulert næringsareal i Sunndal.
- Bidra i arbeidet med å etablere/realisere nye næringsareal i tråd med mulighetsstudien. Iverksettes i tett samhandling med næringslivet i kommunen.

MÅL 1.3. Videreutvikle eksisterende næringsliv.

STRATEGI

- a) Målrettet bruk av næringsfond og andre støtteordninger, inkludert rådgivning fra SUNS og andre virkemiddelaktører.
- b) Initiere/drifte bedriftsnettverk for å bistå lokale bedrifter å arbeide sammen i nettverk med mål å utvikle både egen virksomhet og næringslivet i regionen.
- c) Etablere «samskapingslab» for eksisterende næringsliv og gründere.
- d) SUNS skal bidra til at lokalt næringsliv blir mer synlig på relevante arenaer.
- e) Lærlingegaranti. I samarbeid med næringslivet, videregående skole og opplæringskontoret, sørge for at elver får lærlingplass i Sunndal. Dette vil føre til at flere ungdommer vil etablere seg i Sunndal, samt gi de lokale bedriftene et bedre grunnlag for å rekruttere og forme sine egne fagarbeidere.
- e) Etablere industripiloter for grønne sirkulære løsninger lokalt.

2. Attraktivitet

Attraktivitetsmodellen

Kilde: Telemarksforskning

Figuren viser hvilke områder kommunen/stedet kan påvirke for å øke attraktiviteten overfor bedrifter, besøkende og tilflyttere. Ameniteter = goder, tilbud, tjenester

	Bedrift	Besøk	Bosted
Omdømme	Omdømme som sted å drive næringsliv	Omdømme som sted å besøke	Omdømme som sted å bo
Areal og bygninger	Næringsarealer Lokaler Næringshager	Areal til hytter Eksisterende hytter overnattingskapasitet	Tomteareal Boliger Tilgjengelighet
Ameniteter	Tilgang til forretningstjenester Service i kommunen FoU og kompetanseinstitusjoner Tilgang på kompetent arbeidskraft	Naturherligheter Tilrettelegging friluftsliv Kulturtilbud Sport og fritidstilbud	Kommunens tjenester, barnehage, skole etc. Naturherligheter Tilrettelegging friluftsliv Kulturtilbud Sport og fritidstilbud
Identitet og stedlig kultur	Nettverk mellom bedrifter Klynger Innovasjonsklima Samarbeid mellom næringsliv og kommune	Gjestfrihet Serviceholdning Samarbeid mellom besøksnæringene Destinasjonsutvikling	Lokal identitet Gjestfrihet Toleranse Samarbeidsånd Utviklingskultur

Det er flere faktorer som avgjør kommuners og regioners vekst. Det skal være interessant å arbeide i Sunndal, og det skal være attraktivt å bo her. Derfor er det viktig å tilrettelegge for ulike tiltak og aktører som bidrar til trivsel, stolthet, tilhørighet og som gjør samfunnet mer

levende. Målet er å vise nasjonalt hva Sunndal har å by på gjennom tydelig og strategisk markedsføring av kommunen i samarbeid med næringslivet. Gjennom dette skal det blant annet arbeides med å skape flere kreative arbeidsplasser og videreutvikle reiselivsnæringen. Sunndal skal være et levende og inkluderende fellesskap som er synlig både i og utenfor Norge. Skal Sunndal lykkes med dette må Sunndal kommune, næringslivet og SUNS samarbeide godt og spille på lag. Dette skal oppnås på følgende måte;

MÅL 2.1. Gjøre Sunndalsamfunnet mer synlig og attraktivt nasjonalt og internasjonalt.

STRATEGI

- a) Utarbeide og gjennomføre en markedsføringsstrategi og merkevarebyggingsplan i samarbeid med kommune, lokalt næringsliv og organisasjoner. Arbeide for å etablere en felles identitet – «Vi i Sunndal».
- b) Arbeide for større tilstedeværelse og synlighet på strategisk viktige arenaer gjennom deltakelse på blant annet konferanser og seminarer.
- c) Ta initiativ til å etablere trivsels- og inkluderingsprogram for nyankomne.
- d) Sammen med kommunen sørge for å holde god kontakt med avgangselever fra Sunndal Vidaregåande skole med mål om at flest mulig skal velge å bo og arbeide i Sunndal.
- e) Ta initiativ til møteplasser og informasjonsflyt overfor potensielle «hjemflyttere».
- f) Aktivt arbeide for aktuelle arrangement, konferanser og festivaler.
- g) Utarbeide en presentasjons-mal som lokale aktører kan benytte seg av.
- h) Bidra til realisering av Todalsfjordprosjektet med de ressurser SUNS har til rådighet.

MÅL 2.2. Bistå i videreutvikling av en bærekraftig reiselivsnæring.

STRATEGI

- a) Styrke Sunndal som helårs reisemål under paraplyen Fossenes rike.
- b) Følge opp og delta aktivt i reiselivsprosjekt som for eksempel Vinnutrappa og planene i Nerdalen.
- c) Være en pådriver og følge opp tiltakene i eksisterende [Strategi for reiselivssatsing i Sunndal 2019-2022](#), og være en aktiv part i arbeidet med utarbeidelse av ny og oppdatert reiselivsstrategi.
- d) Bidra i utviklingen av turistinformasjon og koordinering av aktuelle aktører, inkludert nettsiden sunndal.com.
- e) Bidra til et bærekraftig reiseliv med utgangspunkt i kommunens naturgitte kvaliteter, kulturliv, egenart og fortrinn, samt vurdere ordningen med sertifisering av Sunndal kommune som bærekraftig reisemål gjennom Innovasjon Norges merkeordning.
- f) Sammen med Sunndal kommune utrede mulighetene som ligger i statusen som Nasjonalparkkommune.
- g) Forberede reiseliv, handelsnæring m.fl. på friskmeldte vassdrag (Driva, Litldalselva, Usma) fra 2028.

MÅL 2.3. Bidra i arbeidet for å styrke utdanningstilbudet i Sunndal og regionen.

STRATEGI

- a) Bistå bedrifter med å tilrettelegge for at studenter/elever kan komme og gjennomføre deler av utdanningsløpet sitt hos lokale aktører.
- b) Støtte oppunder initiativ rettet mot lokale kompetansebehov, inklusiv opprettholde viktige linjetilbud ved Sunndal Vidaregåande skole og i regionen, samt tilrettelegge for lærebedrifter.
- c) Gjennomføre mulighetsanalyse for å kartlegge behov og muligheter for etablering av utdanningsløp, både grunnutdanning, videreutdanning og kurs/opplæring i Sunndal/regionen.
- d) Videreutvikle entreprenørskapsarbeidet i samarbeid med [Ungt Entreprenørskap](#), kommune, skole og næringsliv.

MÅL 2.4. Flere arbeidsplasser innenfor kreative næringer.

STRATEGI

- a) Benytte eksisterende og tiltrekke oss ny kompetanse som kan bistå i etableringer og videreutvikling av de kreative næringene i Sunndal.
- b) Gjøre det attraktivt å etablere kreativ næring i Sunndal.
- c) Bistå i utviklingen av Sunndal kommune som et innovativt og kreativt kunst- og kultursentrum på indre Nordmøre.

MÅL 2.5. Regional gründersatsing og næringsutvikling

STRATEGI

- a) Bruke næringsfond aktivt for å styrke innovative og attraktive gründermiljø, samt prioritere satsing på aktører som skaper bærekraftige arbeidsplasser og innovativ næringsutvikling.
- b) Videreføre og videreutvikle de positive ringvirkningene fra næringsarbeidet i SuSu-samarbeidet, bl.a. utrede behov og interesse for et felles utviklingsselskap på indre Nordmøre.
- c) Videreutvikle en bred etablererveiledning (bl.a. gjennom hoppid.no-samarbeidet og andre virkemiddelaktører).
- d) Kontinuerlig arbeid for samarbeid med nasjonale og regionale utviklingsaktører, inkludert finansiering av aktuelle prosjekt. Samt søke formelt samarbeid med positive krefter i regionen.
- e) Videreutvikle entreprenørskapsarbeidet i samarbeid med kommune, skole og næringsliv.
- f) Bidra til realisering av Todalsfjordprosjektet med de ressurser SUNS har til rådighet.

MÅL 2.6. Samfunnsutvikling

STRATEGI

- a) Ta en rolle i Sunndal kommunes varslede arbeid med ny sentrumsplan.
- b) Inspirere og koordinere aktører i sentrum (Sunndalsøra) for et mer attraktivt sentrum, samt få til en god samhandling mellom sentrumsaktører og besøksrettet næring lokalisert utenfor sentrum (åpningstider, tilbud og arrangementer).
- c) Bistå med markedsføring og informasjon ut til innbyggere og besøkende for å trekke folk til sentrum og andre deler av kommunen ved aktuelle initiativ/arrangement mv.
- d) Ta initiativ til å etablere trivsels- og inkluderingsprogram for nyankomne.
- e) Søke et godt samarbeid med Frivilligsentralen i arbeidet for å koordinere tilbud fra kommune, frivilligheten og andre aktører.
- f) Aktivt arbeide for arrangement, konferanser, festivaler m.v. i Sunndal og regionen.

3. Bærekraft

FNs bærekraftsmål og bærekraftsarbeid ligger til grunn for Fylkesplanen for bærekraftsfylket Møre og Romsdal 2021-2024, Kommuneplan Sunndal kommune 2020-2023, Samfunnsdelen, Næringsplan for Sunndal kommune 2022-2025 og SUNS strategiplan.

[EUs taksonomi](#) og nasjonale krav om bærekraft har allerede påvirket norsk næringsliv og norske bedrifter. Noen bedrifter er kommet langt, mens andre knapt har tatt innover seg kravene som kommer. Bedriftsbesøkene SUNS har gjennomført etterjuls vinteren/våren 2023 viser at flere bedrifter har behov for å styrke kompetansen på business og bærekraft, fordi det vil være et betydelig konkurransefortrinn å kunne dokumentere at bedriften arbeider etter prinsipp om bærekraft. De fleste små og mellomstore bedrifter sier de har ikke kapasitet til å arbeide med business og bærekraft på egen kjøp.

Klimautfordringene vil prege næringslivet fremover. Det er ikke opp til næringslivet å løse alle utfordringene, men vi trenger et bærekraftig næringsliv som tar ansvar i en globalisert økonomi for å bidra til reduserte utslipp og sikre naturmangfoldet. Stadig flere bedrifter tar bærekraft inn som en del av forretningsstrategien for å sikre fremtidig konkurransekraft. Det handler om å ta ansvar for en bredere bærekraftig utvikling og tilpasse aktiviteten til nullutslippssamfunnet.

MÅL 3.1. Øke kompetansen om innovasjon, FoU og virkemiddelapparatene i et bærekraftperspektiv

STRATEGI

- a) Gjennomføre kurs, seminarer og workshop for å heve kunnskapen om hvordan virkemiddelapparatet kan bidra til mer bærekraftig drift og løsninger.
- b) Bistå i søknadsprosesser og/eller ta initiativ sammen med lokale aktører for å fremme et bærekraftig næringsliv.
- c) Synliggjøre deltakelse i innovasjonsprosjekter som har som mål å utvikle bærekraftige løsninger.
- d) Tilby næringslivet kompetansehevende tiltak om hvordan man skal implementere krav om bærekraftig drift og rapporteringsplikt på bærekraft.

MÅL 3.2. Utvikle potensialet som ligger i statusen som Nasjonalparkkommune

STRATEGI

- a) Gjennom statusen som [Nasjonalparkkommune](#) samarbeide med avdelingen for Samfunnsutvikling i Sunndal kommune og aktuelle aktører med mål om økt lokal verdiskaping med utgangspunkt i merkevaren Norges Nasjonalparker.
- b) I samråd med kommunen gjennomføre oppgaver knyttet til Sunndal kommunes godkjente handlingsplan som nasjonalparkkommune.

MÅL 3.3. Vurdere smartby-satsing i kommunen i tråd med næringsplanen

STRATEGI

- a) Sammen med Sunndal kommune øke kjennskapen til og forankre nasjonalt Smartby-initiativ og mulighetene som ligger i konseptet.
- b) Forankre smartby-satsing lokalt.
- c) Arbeide for å få realisert signalprosjekt som øker forståelsen for hva smartby-konseptet innebærer.
- d) Bistå lokalt næringsliv med å få realisert egne prosjekter innen smartby-konseptet.

Overordnet strategiplan for SUNS 2023-2026 på en side

For å få en oversikt over bedriftsstrategien til SUNS, har vi oppsummert den overordnede strategien på en side (se siste side).

Her beskrives både visjon, hovedmål, virksomhetsidé, merkevare, verdigrunnlag, kulturbygging, profil, kundeopplevelse, våre ressurser, arbeid med bærekraft og kompetanse.

Vår visjon er:

«SUNS skal gjøre vår region til Norges beste sted å etablere og drive næringsvirksomhet».

Vår virksomhetsidé er:

«Tilby, initiere og koordinere tiltak og tjenester slik at nyetablerere og eksisterende næringsliv velger vår region for sin virksomhet.»

Vårt verdigrunnlag er:

- Engasjert - lidenskapelig opptatt av næringsutvikling
- Kompetent - har relevant kompetanse og søker alltid ny kunnskap
- Pålitelig - ansvarlige, dedikerte, holder det vi lover
- Kreativ - ser muligheter, koblinger og tar initiativ
- Hyggelig - alle vi møter skal ha en hyggelig og trygg opplevelse hvor de føler seg sett og tatt på alvor
- Stolt - Vi er stolte av arbeidet vi gjør, og regionen vi betjener

én-side strategiplan 2023-2026

